

+++++

U I T D E K I N D E R J A R E N

V A N E E N K A A I E G A S T

+++++

+
+
+
+
+
+
+
+
+
+
+

C a m i l l e *G E S E L L E*

+++++

U I T D E K I N D E R J A R E N

V A N E E N K A A I E G A S T

Ik woon al jaren op het Sas , maar voor wie er mocht aan twijfelen dat ik een echte kaaiegast ben, afkomstig uit het oudste stadsdeel van Oostende , wil ik even de puntjes op de i zetten .

Ik werd geboren in het Sint-Nikolaasstraatje en ben op tweejarige leeftijd meeverhuisd naar het " Preekstoeltje " dat gelegen was op de hoek van het Visserplein en de Schipperstraat . Na de eerste wereldoorlog gingen we wonen in de Nieuwstraat , nummer 25.

In het " Preekstoeltje " woonde ik amper één jaar toen de oorlog uitbrak en uit die periode kan ik maar weinig over het gebouwtje vertellen. Maar na de wapenstilstand heb ik meer kennis gekregen over de indeling van het toen erg vervallen huisje dat enkele jaren later onder de sloophamer is bezweken .

Het was niet op een hoogte gebouwd zoals men soms zou veronderstellen want onder de woonkamers, die op het Visserplein gelijkvloers schenen te liggen , bevond zich nog een ruimte die uitgaf in de Schipperstraat en afgesloten was door een poort die met het nummer 68 bedacht was . De toegang tot de woonruimte was dus gelegen op het schuinaflopande Visserplein en wel een tweetal meter hoger dan de Schipperstraat . De kortste weg om deze te bereiken had dus eigenlijk een trap moeten zijn die rechtstreeks leidde tot de voordeur , maar indertijd moet men daar andere opvattingen over gehad hebben . Over de ganse breedte van de gevel werd een bakstenen muur gebouwd tot ongeveer 2 meter hoog en even verwijderd van de woning . Zodoende werd een bak gevormd die gevuld geworden is met aarde . Voor het kleine huisje lag er in de oude tijd een mooi stukje groen .

Daarmede was het probleem van de toegang tot de woonvertrekken nog niet opgelost . Evenwijdig met het huis werd in de muur een trap aangebracht zodat men eerst het verhoog diende te betreden alvorens de ingang van de woonst te bereiken . Het gebouwtje zelf stond in rij met de andere woonhuizen, hogerop , maar het verhoog nam de gehele stoep in beslag . Ik heb me soms afgevraagd of het " Preekstoeltje " niet even goed zijn naam te danken had aan de wijze waarop men de hoogte diende te bereiken als aan het terras zelf .

Het was niet alleen het vervallen " Preekstoeltje " dat ons dagelijks speelterrein was want er was ook het " Kleine Strange ", maar onze voorkeur ging begrijpelijk naar de kaaie met haar vele garnaalboten waarmede we erg vertrouwd waren . Soms mochten we mee naar het midden (ankerplaats in het midden van de vissersdok want toendertijd waren langs de kaaimuur geen aanlegplaatsen genoeg) . Ook kregen we soms de gelegenheid mee te varen naar de kuisbank die " overkanten " lag , tegenaan de Vuurtorenwijk .

Gedurende de zomer , en wanneer er geen school was , kregen we wel eens de gelegenheid een nacht mee te varen op garnalvangst . Wanneer de weersomstandigheden twijfelachtig waren stonden we soms een halve nacht rond te dreutelen in afwachting , om ten slotte toch onverrichterzake naar huis af te druipen . Een vaste afspraak maken om uit te varen was niet mogelijk want geen enkele boot beschikte over een motor . De kustvisserij was nog aangewezen op zeil en wind .

In de laatavond stonden hier en daar enkele vissers groeps- gewijs nauwlettend te turen naar hemel en zee om dan te beslissen of de elementen hun gunstig gezind waren . Was dit het geval , dan werd de vissersmaat verwittigd dat het ogenblik gekomen was . Het enige geluid dat toen de nachtelijke rust stoorde was het kleppende geluid van de vissersklompen op de straatstenen met tussendoor wel eens het gefluit van een stoomtreiler die de haven aan- deed .

De kleine garnaalboten waar ik het over heb , open scheepjes , waren bemand met twee zielen . Maar dit woord gebruikte men meest als het schip vermist was en men het over de bemanning had . Dan zei men : " Er waren X zielen aan boord en één jongen " . Die jongen had dus nog geen ziel . Men bedoelde echter dat er X volwassenen aan boord waren en een aankomende jongen .

In mijn verbeelding zie ik die mensen nog in doodsangst worstelen tegen de storm terwijl aan wal moeders , vrouwen , verloofden en kinderen met benepen hart verlangen naar de behouden thuiskomst van de geliefde kostwinner . Onverwachte stormen zijn zeldzaam maar des te geweldiger . Maar onze vissers hadden ook af te rekenen met windstilte . Al wrikken met de lange roeispaan bereikten ze moeizaam de haveningang , maar eens zo ver konden ze rekenen op de spontane hulp van onze bengels . Deze beschouwden het als een vermaak een door de visser toegeworpen touw op te vangen en de boot in wolga-pas naar de kaaie te trekken .

Onze hulp werd eveneens gewaardeerd gedurende het sprot- seizoen om de jonge " schèèn " of dikkoppen van tussen de sprot te rapen bij het lossen . Deze minderwaardige , magere visjes werden door de sprotfabrieken niet aanvaard . De garnalvisserij was niet zó lonend maar daartegenover stond dat de sprotvisserij soms een hoogvlieger kon zijn .

En toch werd er weinig opzij gelegd voor minder gunstige tijden . Men zegt soms : " men kan maar zaaien naar de zak " , en dat was goed van toepassing op de wijze waarop onze vissersgezinnen leefden . In slechts tijden werd er maar bescheiden gestrooid maar op betere dagen werd er gezaaid met volle handgrepen . Jammer genoeg werd het geld dan meestal niet nuttig besteed . Enfin ...

In mijn kinderjaren ging het getal zeilsloepen fel achteruit en steeds lagen er op de sloophamer te wachten . De visserij met stoomboten en de kleinere drifters daarentegen was in volle opgang . We kenden alle " visbakken " aan de kleuren en kentekens op de schouw zoals we de zeilsloepen herkenden aan hun masttop . De grote boten kregen in die tijd ook de een na de andere beschikking over draadloze telegrafie , die wij " Marconi " noemden .

De visbakken hadden een twaalfkoppige bemanning die onderverdeeld was in dek- en machinepersoneel :

Dek : kapitein, stuurman , bootsman , eerste matroos, tweede matroos , lichtmatroos , kok en jongen .

Machine : machinist, eerste stoker , tweede stoker en trimmer .

De matrozen kregen maandelijks 350 fr. als vaste vergoeding . Daarbij kwam nog 0.35 % van de opbrengst van de vangst zodat hun inkomen tussen de 700 en 800 fr. lag . Moeder de vrouw kon het bedrag op het kantoor van de rederij afhalen gezien de man weinig aan wal was en soms een hele tijd na de vervaldag uit zee terug kwam . Maar aan de visser werd ook gedacht : na verkoop van de vangst werd hem 2 fr. per duizend van de opbrengst uitbetaald als zakgeld, dat met de oude naam " kordeelgeld " bedacht was . Er was natuurlijk ook de deelvis zoals nu en deze werd verdeeld door de bootsman in bijzijn van alle opvarenden .

Het openbaar verkopen van de deelvis was nog niet in zwang . Het zootje werd netjes naar huis gebracht en nadat moeder haar keus had gemaakt werd het overige verdeeld in een aantal porties die door de kinderen werden rondgedragen naar vrienden en kennissen die meestal bestonden uit andere vissersfamilies . Men had zodoende de zekerheid dat men op wederdienst kon rekenen wanneer een andere visser thuis kwam .

Moest een stoomtreiler gekuist of hersteld worden dan " lag hij op " . Vaarde hij niet meer uit , dan " lag hij in den hoek " . In beide gevallen lag hij dan in het verbindingskanaal tussen de eerste dok en de brug ter hoogte van het slachthuis . Aan de uitloper van het kanaal en de eerste dok stond de ijsfabriek van de " Froid Industriel " . Daarachter lagen de werkhuizen van de " Pêcheries du Nord " ; en terplaatse waren ook de briketten opgestapeld .

De visserij van onze visbakken was afgestemd op het Kanaal van Bristol, de Noordzee , IJsland en Spanje . Ik heb geweten dat ze gedurende korte tijd naar de Witte Zee hebben gevaren .

Ik weet niet of de werkkledij van onze vissers veel verandering heeft ondergaan gezien ik mij nu minder in dat midden beweeg maar één ding is zeker , en wel dat de indrukwekkende zware lederen laarzen tot het verleden behoren . Ik geloof zelfs niet dat er nog laarzenmakers bestaan , en een gewone schoenlapper zou zeker niet moeten proberen een paar laarzen te herstellen . Men prente zich goed in het hoofd dat zeelaarzen geen enkele nagel bevatten en dat de zool aan de binnenzool was vastgehecht met kleine houten tapjes om de waterdichtheid te verzekeren .

Wat er wel bij onze vissers veranderd is, is hun uitgaanskledij. Wanneer een visser vroeger aan wal was had hij gewoon een blauwe vriezebroek aan met een propere jumper of een blauwe vissersbaai , en aan de voeten een paar klompen . Maar als hij er op uitging was hij getooid met een blauw kostuum , pettemuts en een paar verlakte schoenen . Om de hals had hij een zijden sjerp terwijl een gouden ring en dito horlogeketting niet mochten ontbreken. Zijn wederhelft liet zich geenszins de loef afsteken door de man. niettegenstaande haar nederige kledij, want zij trachtte hem te overtroeven met als blikvangers haar gouden oorlokken , halsketting en borstspeld .

Soms vonden die sieraden in slechtere tijden hun weg naar de woeker (pandjeshuis of Berg van Barmhartigheid , in de Londenstraat) , om dan later weer ingelost te worden . Ge moet niet denken dat ik tracht venijnig te doen . In die tijd was dat een heel gewone zaak en er werd geen geheim van gemaakt , eens dat het zo ver stond . Wie nog iets in pand te geven had behoorde niet tot de minstbedeelden die heel blut waren , en dat stemde tot een zekere fierheid .

Bij die minderbedeelden was het levenspatroon heel anders. Soms bezaten ze wel ergens een gouden dingetje maar meestal hadden ze alleen het uitgaanskostuum van de man die ze naar de woeker konden brengen terwijl deze in zee was . De vrouw moest zich dan in allerlei bochten wringen tegen de tijd dat de echtgenoot terugkwam opdat deze haar " zonde " niet zou merken .

Die mensen woonden in grote huizen in het visserskwartier waar tien tot elf gezinnen in één enkel gebouw hokten . Dit was niet uitzonderlijk want de meeste huizen waren op die manier bevolkt . Men woonde zowel in de kelder als op zolder en in vele gevallen was er nog een achterhuis dat ook bewoond werd . Daarbij was de levensruimte waarover een gezin beschikte beperkt tot twee, en in zeer bijzondere gevallen tot drie plaatsen . Deze huizen beschikten niet over een waterleiding en het regenwater was het enige dat drinkbaar was in de gehele omgeving . Men diende dus zuinig om te springen met de rantsoenen die toegewezen werden door de voorpachter . Deze stelde een bepaald uur vast om de voorraad water - twee emmers per gezin - te komen halen , en nadien werd de regenput afgesloten .

Voor alle verdere watervoorziening diende men zich naar het pompje te wenden dat gelegen was in de Schipperstraat , maar hetgeen daar uit stroomde was ondrinkbaar gezien Oostende nog niet voorzien was van Bocqwater . Dit water was dus in hoofdzaak dienstig voor het onderhoud van de woning en de was .

De woonvertrekken waren meestal witgekalkt . Dit was geenszins verplicht maar het was waarschijnlijk een overblijfsel van een oude wet die voorzag dat alle woonvertrekken dienden witgekalkt te worden als maatregel tegen de besmettelijke ziekten die toen heersten, om niet te spreken over de wandluizen, kakkerlakken en vlooiën . In mijn tijd ging dit nog door omdat het zeker voordeliger uitviel .

De meubelering bestond gewoonlijk uit : een hoogstikche , een spinde , een zevenschover , tafel en stoelen , een bed en een kleerkast die ergens van een openbare verkoping kwam . Een opslagplaats was er niet en de voorraad kolen diende men per emmer aan de kolenhandelaar te kopen . Deze kolenleurder kwam iedere dag in de straat voorbij en meldde zich aan met de roep : " Kolen - charbons ! " . Zelfs de overlopen werden meestal als opslagplaats gebruikt . Per huis was één enkele W.C. en men kon zich gelukkig achten op het gemak te zitten zonder dat er voor de deur een paar andere kandidaten stonden die hun aanmoedigen voor een vlugge afwerking niet spaarden .

De mensen uit het visserskwartier voelden zich bij dat alles niet ongelukkig want beter tijden hadden ze nooit gekend . Integendeel . Hun ouders hadden er nog slechter voorgestaan . Ik ga nu niet beweren dat ALLE mensen rond de kaai in de zelfde toestand verkeerden . Er waren er zeker ook die onder de goede burgerij konden gerekend worden , maar de minbedeelden wier toestand ik hierboven beschreef en die het gros uitmaakte van ons volkje legden zich bij deze toestand neer en het zou zeker nooit bij hen opgekomen zijn zich afgunstig op te stellen ten opzichte van de beter bevoordeelden .

Ze aten ook heel gewone kost , bijna dagelijks vis , en iets buitensporigs op dit gebied kenden ze niet . Ik wil hierbij het geval aanhalen van Berten Witseule die zoals wij naar Engeland gevlucht was . Gedurende de eerste maanden van de oorlog werden de vluchtelingen aldaar nog verwend . Met Kerstdag kreeg Berten, zoals vele anderen , een kerstkalkoen ten geschenke . Berten bekeek het beest met een scheef oog , bekeek toen zijn vrouw die hulpeloos de schouders ophaalde . Ze wisten geen van beiden wat ze er moesten mee aanvangen en ten einde raad hebben ze maar een put gegraven en de kalkoen daarin gestopt . Ik denk dat ze later wel beter zullen geweten hebben , maar toen kregen ze geen kalkoenen meer aan huis gebracht .

Maar nu moet niemand denken dat ze zich minderwaardig voelden en ze klaar stonden om een knieval te doen . Dat had onze burgerij best begrepen en ze behandelde de gewone man als zijns gelijke . Zelfs de wetsdienaars voelden dit aan en onze wijkagent had zeker geen moeilijkheden met deze eenvoudige mensen . In de tijd waarover ik vertel bestond er nog een sluitingsuur te Oostende en wanneer het voorkwam dat enkele vissers te lang bleven plakken in een of andere herberg dan stapte de agent gemoedelijk binnen en zei kalm-pjes : " Elk een goeie dag ! Zeg jongens , 't is tien uur . Drink maar op je gemak je pinte uit en ga maar naar huis ." Waarop hij als antwoord kreeg : " Gauw Charel , drink maar een mae . Tegen ton is den onze ook uit . " - Wat dan ook gebeurde , en samen stapten ze buiten om te scheiden als beste vrienden .

Eens was onze wijkagent vervangen door een onbekende nieuweling die zijn superioriteit wilde laten gelden . Maar die is van een kale reis terug gekomen . Eerst kreeg hij de partikuliere uitgebreide woordenschat van de kaai naar het hoofd geslingerd en vervolgens trok hij zich strategisch terug toen hem de vraag werd gesteld of hij kon zwemmen . En de kaai lag daar rechtover...

Een bepaald voorval is mij steeds bijgebleven : Het was in de tijd dat een mens zonder komplementen uit zijn woning kon gezet worden . Dit gebeurde in de Nieuwstraat waar ik woonde .

De persoon die met de opdracht belast was was niemand minder dan de deurwaarder Louf , die reeds berucht was voor dergelijke gevallen . Anders een brave vent , die Louf , maar wat wil je ? Zij naam werkte als een rode lap op een stier bij het volk uit het gebuurte en ze zouden het hem zeker niet gemakkelijk maken . Wat er gebeuren zou wist niemand , met uitzondering van diegenen die een pannetje in elkaar hadden gestoken . Deurwaarder Louf verwachtte zich aan geen onthaal met erebogen en had voor alle zekerheid, naast twee werklieden die belast waren met het buitenzetten van de meubels , twee gendarmen meegebracht .

De persoon die op straat zou gezet worden woonde in de kelders van het gebouw . Nog vóór de deurwaarder aangekomen was , waren reeds twee vissers naar binnen getrokken en bevonden zich beneden , terwijl twee van hun spitsbroeders zich buiten voor de keldervensters ophiielden . Bij de aankomst van Louf en zijn gevolg waren reeds een vijftigtal mensen ter plaatse om de afloop te volgen . Ik moet erbij zeggen dat de voorste rangen bestonden uit vissers op hun gekende klompen en hun sombere gezichten voorspelden zeker niets goeds .

De twee gendarmen hebben bij de deur post gevat zodat de werklieden ongehinderd de inboedel konden buiten brengen . En nu kwam de pantomime volledig op gang .

De huisraad werd daadwerkelijk naar buiten gebracht en op de stoep gezet , het keldervenster ging open , de twee samenzweerders die buiten stonden namen de meubels op en staken ze weer naar binnen , waar de twee andere mannen klaar stonden om ze weer op hun plaats te zetten .

De twee die buiten stonden kregen op de duur zo veel lef dat ze tot de werklieden zegden : " Kom hier , broere , je moe zo verre niet lopen ." en de buitengebrachte huisraad uit hun handen overnamen om ze prompt te laten verdwijnen in de kelder .

U zal zich zeker afvragen wat die gendarmen daar eigenlijk kwamen doen en niet tussenkwamen ? Ik denk , had u die treiterig-dreigende gezichten van de omstaande vissers moeten zien , u het met mij eens zoudt zijn dat die gendarmen een pluimpje verdienden voor de moed die ze opbrachten daar te blijven staan in plaats van de plaat te poetsen .

Denk nu ook niet dat al die huurders in ons kwartier zulke engeltjes waren . Het is een feit dat er velen uit hun woonst werden gezet , maar hun aantal werd ruim overtroffen door dezen die 's nachts stiekum zelf hun boeltje buitenhaalden , op een stootkar laadden en er vanonder trokken terwijl de huisbaas mocht fluiten om zijn centen .

o
o o

Nu zal ik wat meer vertellen over de handelszaken in de Nieuwstraat , waarin ik woonde . Op de hoek van de Visserskaai hadden we Neyt , café en garnaalgroothandel . Daarnaast hadden we de winkel van Angèle Denys en Pito Quick . Vervolgens de kruidenierszaak en kolenhandel van Ursione Jamain . Dan in volgorde : de schilder Verbeke , de kruidenierswinkel van Mèène Vanacker , de kolenhandel Ed. Geselle , een kapperszaak en beneden de lange zijgevel van de koffiehandel van Raymond Boeydens , wiens huis hoek vormde met de Schipperstraat .

Op de volgende hoek , in de richting van de Groentenmarkt , vonden we de winkel van Lèèze en wat verder de eetwareenzaak van Anna Bousse . De eerstvolgende zaak was de beenhouwerij van Remi Buyse en op de hoek van de Sint-Franciscusstraat bevond zich de grote tapijt- en draperiewinkel van Aimé Borrey .

De volgende hoek was café " 't Patijntje " en verder hadden we de linnenzaak van Fikke Vroome . De man heette Charles Boens en ze vormden het ouderpaar van de letterkundige Daan Boens . De laatste hoek werd gevormd door het café-restaurant " 't Paraplutje " bij Van Massenhove .

Aan de overzijde van de Nieuwstraat hadden we op dat punt , tussen de Kapucienenstraat en de Franciscusstraat de nu verdwenen Vleesmarkt . Dit was een merkwaardige inrichting die er uitzag als volgt :

Evenwijdig met de Nieuwstraat hadden we twee langgerekte gebouwen die gescheiden waren door een straatweg . Ieder gebouw was langs beide zijden verdeeld in verkoopstanden . Achter het tweede gebouw lag nog een zelfde doorgangsweg met aan de noordzijde nog één rij winkelruimten in een gebouw dat aanleunde tegen de achtergevels van de huizen in de Cirkelstraat en een zijgevel van een huis in de Capucienenstraat .

Iedere verkoopruimte had een breedte van ongeveer drie meter. De zijwanden waren bezet met ceramiektegels . De vleesverkopers werkten tamelijk gegroepeerd : een groep zwijneslachters , rundvleesverkopers , verkopers van kippen en konijnespecialisten . De twee straatwegen waren voor het verkeer gesloten zodat we ze kunnen beschouwen als de voorlopers van de huidige winkelstraten . Ze waren ongeveer zes meter breed . Buiten de marktdagen werden ze afgesloten door twee grote ijzeren hekpoorten die langs weerszij geflankeerd waren door kleine poortjes die toegang gaven tot de stoepen . De kopers waren vóór de verkoopruimte tegen regen afgeschermd door platte afdaken . De gebouwen zelf waren op de uiteinden versierd met elegante klokketorentjes .

De afgesloten straten werden gebruikt om wagens, volgeladen met marktkramen , veilig te stellen tot de volgende marktdag .

Nu staan we op de Oude-Mijnplaats of Goedmarkt van Oostende die aan de straatzijde strekt tot aan de blinde muur waar eertijds een waterplaats te vinden was . Vanaf de Schipperstraat tot aan de Visserskaai waren er toendertijd nog maar weinig handelszaken. Op de hoek van de Schipperstraat was er tijdelijk een behanger , Bracx . Dan volgden enkele gesloten huizen om vervolgens eerst te belanden aan de herberg van Julien Dedrie of " de Schamateur " zoals wij hem noemden . Viskoper Frans Cloet woonde daarnaast . Het was tevens herberg en verder hadden we dan weer een herberg en garnalenhandel van Medard Lingier- Burke .

Na gehoord te hebben hoe laag de levensstandaard was van de kleine man in het Visserskwartier zult u zich wellicht afvragen hoe het komt dat aldaar zoveel handelszaken gevestigd waren . Nu moet u weten dat deze handelaars niet hoofdzakelijk leefden van de afzet aan de omringende gemeenschap maar dat ze ook leveranciers waren van hotels en spijshuizen in de stad .

Ik heb u reeds verteld dat de gewone mens niet gebukt liep onder een minderwaardigheidsgevoel , maar nu moet ik er aan toevoegen dat de welstellende zakenlui omgingen met hun minderbegoede geburen als met hun gelijke en dat het hun niet onbekend was dat dezen zeer op hun eer en fatsoen gesteld waren . In hun armoe waren ze erg mededeelzaam tegenover hun lotgenoten en zelfs dan vermeden ze de indruk te verwekken dat ze iemand hulp verleenden.

Ook onze winkeliers speelden soms dat spelletje mee . Omdat ze erg nauw toekeken op de goede faam van hun zaak zouden ze zeker geen produkten verkocht hebben die er niet te fris meer uitzagen. Ze waren goed geplaatst om te weten waar er armoe heerste in de buurt , en liever dan het voedsel te laten verrotten en weg te werpen werd het nog tijdig aan minderbedeelden overgemaakt , zelfs grote hoeveelheden aan ~~aan~~ een enkele mens want ze wisten dat het overtollige wel zijn weg zou vinden .

De winkelier pakte die zaak dan ook heel diplomatisch aan en zegde zo terloops : " Zeg, Marie, 'k zou iets willen vragen . Met die dagen heb ik meer opgedaan voor mijn hotels dan nodig was en als ik dat laat liggen zou het kunnen slecht worden . 'k Zou hartzeer krijgen moest ik dat schoon eten moeten wegsnijten . Doe mij een plezier en neem het mee , dat het van onder mijn ogen is." - Waarop Marie antwoordde : " Bah, waarom niet ? Als ik u daarmee een plezier kan doen is het graag gedaan . "

Marie was natuurlijk erg tevreden met haar buit maar ze zei toch geen duizend keer " merci " want ze was er van overtuigd dat ze zich verdienstelijk had gemaakt tegenover de winkelier . Ze had natuurlijk te veel voor zichzelf en de marchandies moest snel verbruikt worden . Dus zocht ze onmiddellijk een andere huisvrouw op, geladen met een volle kabas , en daar ging het als volgt : " Kijk Sprance , ik heb daar een poosje gekregen maar 't is te veel voor ons . We hadden er nog wat staan en we zouden het niet kunnen goed eten . Een mens kan dat toch niet laten slecht worden , is 't nie waar ? "

Sprance gaf geen krimp en antwoordde op de meest natuurlijke toon : " Wel, dat is juist gepast . 'k Ging toch binnen vijf minuten naar de winkel . Ik zal het wel kunnen gebruiken want we moeten niet leuren met 't eten de dag van vandaag ."

En zo zijn ze allemaal bereidwillig geweest ten opzichte van elkaar , maar dan in omgekeerde zin .

We leefden zeker te midden van een gevoelige , maar opvliegende bevolking en de buitenstaander diende goed op te passen om niemand te kwetsen want dan waren de gevolgen niet te overzien.

Zo gebeurde het in 1926 dat onze munt werd gestabilizeerd.
 In de vreemde werd in Belga's gekwoteerd :
 100 gulden = 288 Belga's - 100 Reichsmark = 170 Belga's
 100 Franse fr. = 28 Belga's - 1 pond-sterling = 38.80 Belga's
 Onze munt stond zeer laag .

Een Engelse kruiser liep Oostende binnen en de matrozen van het schip lieten het hier niet aan hun hart komen . Onder invloed van de drank werden ze overmoedig en ze zouden eens de spot drijven met onze arme frankskens . In een café langs de Vindictivekaai stak een der matrozen zijn sigaret aan met een briefje van twintig fr. en dit voor de ogen van enkele vissers en vislossers . Slecht bekwam het hem en er volgde een gevecht in regel . Engelse neuzen en kinnebakken liepen pardoos tegen Oostendse vuisten en de gevolgen lieten zich voelen . De Engelse kruiser kon niet op de voorziene tijd uitvaren omdat een deel van de bemanning in het hospitaal lag ...

Denk nu niet dat onze mensen dienden geschuwd te worden . Niets is minder waar . Hoe dikwijls zeggen we zelf niet : " Die verdient een goed pak slaag " , maar onze opvoeding weerhoudt ons van gewelddaden . De visser is openhartig en drukt zijn gevoelens minder uit in woorden dan wel in daden . Ze hadden zelf een tedere verering voor de Grijze Zusters uit de Cirkelstraat , waarvan het klooster gelegen was naast de Capucienenkerk .

Dit had wel zijn reden want die kloosterlingen zetten zich volledig in om veel menselijk leed van ons volk te verzachten . Hun verrichtingen bestonden niet alleen uit huisbezoek . Op elk uur kon men zich naar het klooster begeven om er kwetsuren, zweren en andere onaangenaamheden te laten verzorgen . Tanden kon men er ook laten trekken , maar dit gebeurde dan door dokter Mercier , ZONDER verdoving .

Al dit menslievend werk gebeurde kosteloos en men was steeds welkom . Waarschijnlijk vindt u dit niet zo bijzonder , maar kan u zich voorstellen dat dergelijke gemeenschap zó eigen is aan een volk dat kleine jongens en meisjes , zonder hun ouders vooraf te verwittigen , die nonnetjes gingen raadplegen om zich te laten verzorgen , en dat zusterkens en kinderen dit als de gewoonste zaak van de wereld beschouwden ? Ik ben akkoord dat we nu betere tijden doormaken , maar ik weet zeker dat iets wat veel dieper in de mens lag , verloren is gegaan ...

o
o o

Laten we even een kleine wandeling maken op een marktdag . Op de Oude Mijnplaats was de goedmarkt , zoals ik reeds zegde , maar benevens ellegoed, linten en knopen werden aldaar allerlei snuisterijen aan de man gebracht . Er was daar een vijfhoekige stand met wijde , lage bakken zaagmeel waarin allerlei klatergoud was uitgespreid . De mensen konden daarin uitzoeken wat hen bekoorde en tegen een heel lage prijs in hun bezit krijgen . De stand is spreekwoordelijk geworden , maar dan op een venijnige of plaaggeestige manier . Wanneer een persoon een mooie ring , borstspeld of halsketting droeg , had men de gewoonte te zeggen : " 't Is zeker ê 't wadde uut 't zagemul ." - Het was niet altijd kwaad bedoeld , maar men kon het aanvaarden zoals men het wilde .

Op de Groentenmarkt had men naast het voornoemde " Paraplutje " , dat druk bezocht werd door de boeren uit het ronde , de fotograaf De Soutter . Dan volgde een grote open ruimte die door een muur en een brede schuifpoort was afgezet . Deze plaats liep door tot in de Franciscusstraat en was aldaar voorzien van een zelfde afsluiting . Daarbinnen hield men hoofdzakelijk markt voor potten en pannen . Het volgende gebouw was een kruidenierszaak en dan hadden we de " Valentino " . De naam van deze danszaal zal wel afgeleid zijn van deze van Rudolf Valentino die toen een door de vrouwen verafgoode filmvedette was .

Hiernaast hadden wij de bakkerij van De Bouvere , gespecialiseerd in het bakken van paardebroom . De Groentenmarkt vormde een goede bron van inkomsten voor deze bakker daar iedere groentenboer in die tijd nog zelf met paard en kar zijn waren naar de markt bracht . Op de hoek van de Dwarsstraat hadden we nog de herberg van Loontiens .

Keren we hier terug naar de Nieuwstraat om vandaar in de richting van de Grote Markt te trekken . Op de hoek van de Capucienenstraat was de beenhouwerij van Lanoye met daarnaast de confectioneerszaak " De Katte " . Dan volgde de meubelwinkel van Poupert, de stove-winkel van Lescrauwaet en de charcuterie Dieryckx (Fournisseur de la Cour) . Vervolgens kregen we de tabakwinkel van de gezusters Janssens , bekend voor hun sigaretten " Pom - Pom " waarover de jongens zongen : " Rookt de sigaretten Pom-Pom , - E kartje vor ê hèle wagon ! " .

Naast de gezusters Janssens was een snoepwinkel van de familie Decoo en op de hoek van de Grote Markt was de grote ijzerwinkel van Royon .

We nemen nu de overzijde van de straat en herbeginnen bij de Groentenmarkt . Eerst wil ik nog melden dat op deze markt , richting Kaaistraat slechts één renderende zaak was en wel " De Gouden Klok " , die bekend was voor haar plechtige-communiekleren . Daarnaast was nog de " Criée " waar fruit en groenten per opbod verkocht werden in het groot en half-groot .

We vertrekken dus op de hoek van de Breidelstraat , door de Oostendenaars " tussen de twee markten " genoemd . Hier was de beenhouwerij van Everaert , met hiernaast de kruidenierszaak van Farasyn - Callemeyn die we gewoonlijk " Callemings " noemden . Verder hadden we een breigoederenzaak die ook naar een van de twee vorige namen luisterde . Nu volgde nog een beenhouwerij , en op de hoek met de Kerkstraat was een kleine herberg gelegen .

Zo zijn we beland op de Grote Markt waar allerlei gebeurtenissen plaats vonden en op marktdagen zich verschillende toneeltjes afspeelden , wat nu ook nog het geval is . Wie wel verdwenen zijn , dat zijn de verschillende liedjeszangers . Deze mensen wisten ieder mee te slepen om in koor te zingen . Daartoe verkochten zij blaadjes met de tekst en gaven vervolgens zangles . Achteraf konden de klanten dan zelf thuis zingen dat het kletterde .

Na de eerste wereldoorlog kwamen in de tekst nog de laatste gruwelijke moorden aan bod maar ook de heldendaden van de frontsoldaten werden niet vergeten . Tussen haakjes gezegd : Er waren gedurende de oorlog 14-18 enkele bengels die hier een hond uitstuurden met een bordje aan de staart vastgebonden waarop geschreven stond : " Waar gaat gij , lelijke hond ? " Het antwoord was : " Naar het front - Met de keizer aan mijn kont ! "

Maar van de liederen die op de markt gezongen werden ging de voorkeur naar de tranerige gevallen : van een onschuldig wicht dat er bedrogen uitkwam en zich liever van het leven beroofde dan de schande te moeten dragen . Het was soms zo erg dat de zakdoeken boven kwamen en wie er geen had wreef maar met de hand effenaf de tranen uit de ogen . Het was werkelijk niet om mee te lachen want bloed en tranen vloeiden letterlijk uit de tekst . De liederen vonden dan verder hun weg in een of ander gezelschap , meestal in een herberg waar men zijn verdriet met een groot pot vatbier kon wegspoelen .

o
o o

De bewoners van het Visserskwartier hielden er aan hun heiligen te vieren maar Sinterklaas zal wel blij geweest zijn dat zijn naamdag tijdens het sprotseizoen viel . Zoals ik heb gezegd werd alsdan een goede stuiver verdiend en keek men niet zo nauw op de uitgaven .

Reeds enkele weken voor de grote dag aanbrak kon men na de schooluren bijna geen moeders of kinderen thuis vinden maar men kon ze wel tegen het lijf lopen indien men in de Kapellestraat of op de Grote Markt wandelde . Hun tocht ging regelmatig naar Callemings tussen de twee markten of Sevenants in de Kaaistraat die gekend waren om hun suikergoed . Verder trokken ze naar de Bazar op de Grote Markt die gelegen was op de plaats waar later

de " Kerlinga " werd opgetrokken . Vandaar ging het naar de kleine Bazar (de l'Yser) in de Kapellestraat en de grote Bazar (Parisienne) , wat verderop in de zelfde straat . Men zette de wandeling verder tot aan de speelgoedwinkel die gelegen was tegenover de Cinema Moderne om dan af te zakken naar Plovier(tjes) waar Sint-Niklaas geduldig stond te knikken naar de kinderen die voor het uitstalraam steeds maar vroegen of ze veel zouden krijgen .

Ook ik heb daar staan roepen en kreeg een bevestigend antwoord op mijn vraag . Ik heb echter moeten ondervinden dat die heilige man ofwel kort van memorie was ofwel niet zo betrouwbaar als hij mij werd afgeschilderd , want meestal waren mijn Klaasgeschenken maar erg teleurstellend . Ik kreeg nooit datgene wat ik gevraagd had , en ook veel minder .

Het heeft lang geduurd eer ze die vent Hierboven door hadden maar enkele jaren geleden werd hij toch geschrapt van de lijst van de heiligen . Wel besteed ! Ik zeg altijd : Loontje komt om zijn boontje ...

Bij ons in de herbergen en kleine kruidenierszaken had men een soort gokspel uitgevonden ter gelegenheid van Sinterklaas . Een vijftal chokoladefiguren van verschillende grootte werden als prijzen uitgelooft en een genummerde lijst lag ter beschikking van de spelers . Naast een der nummers kon men zijn naam schrijven mits inleg van een bepaald bedrag . Men kon natuurlijk zoveel nummers op zijn naam nemen als men wilde indien men maar betaalde . Bleef de loting te lang uit en werd men ongeduldig dan was men genegen steeds meer nummers bij te nemen of de rest van de lijst in te vullen . Mogelijk had je ook dan nog geen prijs maar er bleef de troost dat uw ongeduld geblust was .

o
o o

Als ontspanning bezochten we toen de enkele cinema's die in Oostende te vinden waren . Eerst hadden we de Royal , vooraan in de Weststraat , die tamelijk vlug verdween om plaats te maken voor een brasserie . Verder in de straat was de nog niet verbouwde Palace . Hier waren de muren beschilderd met enorme exotische zichten , van de Nijl , de pyramiden met de sfinks , enz . In de Palace speelde men hoofdzakelijk cow-boyfilms . In de namiddag kon men er veel vislossers aantreffen die overdag niet werkten en hier de tijd kwamen verdrijven .

De cinema Moderne , in de Kapellestraat , werd later gebouwd . Hier was de specialiteit : films met Doublepatte en Patathon , twee Deense komieken die als figuur zo vies waren als Lambik en tante Sidonie .

In de Langestraat was dan de cinema Pathé , ge weet wel , " van de meisjes maggen mee " . Het liedje werd naar Oostendse trant omgebogen en het is verwonderlijk te zien hoe men met fatsoenlijke woorden een vuil liedje kan maken .

In de cinema Pathé werden ook episode-films gespeeld maar dan alle van Franse oorsprong . Maar het waren toch goeie , want de titels logen er niet om : De drie Musketers , Twintig jaar later , De Graaf van Monte-Christo , De wandelende Jood , Hendrik de Vierde , Surcouf , De twee Wezen . Onder invloed van deze films werd er door onze jeugd met stokken geschermd dat het kletterde .

En ten slotte hadden we de cinema Sint-Sebastiaan in de straat met de zelfde naam . Deze bioscoop maakte deel uit van een complex met afspanning waarvan de ingang lag in de Hendrik Serruyslaan . Hier kwam men op een binnenkoer met stallingen er rond . Er was ruimte genoeg om ter gelegenheid van de oktoberfoor een circus te plaatsen met de woonwagens erbij .

Deze afspanning diende hoofdzakelijk om de paarden van de marktkramers te stallen voor de duur van de marktijd . Boven de stallingen was de grote turnzaal gelegen van de turnafdeling van het Van Neste-genootschap . De gelagzaal van deze inrichting lag in de Sebastiaanstraat en liep door tot de grote binnenkoer zodat men geen omweg diende te maken om de turnzaal te bereiken .

Boven de spijszaal was de cinema gelegen . Toegang verkreeg men via een wijde ,diepe poort . De cinema was heel populair want daar speelde men films die bestonden uit 8 , 12 en in den beginne zelfs 24 afleveringen . Eindeloos was de serie met superman "Speed" (Charles Hutchinson) , die bij het einde van iedere aflevering, die wij "episode" noemden , duchtig in de penarie zat maar aan het begin van de volgende met wat geluk en een haai en een draai er weer bovenop geraakte . Er was dan ook steeds een gebrul en getier onder het publiek dat de historie intens meebeleeftde , en steeds als de redders in aantocht waren ging een langgerekt geschreeuw door de zaal : " De goe - je-e-e ... ! " .

Men kreeg bijna nooit een volle film te zien . Eerst flikkerden een paar filmpjes waar men niets aan had , dan met wat geluk een goed " komiekche " en dan volgde de episode waarvoor men gekomen was . Gezien op het einde de spanning ten top gedreven was verlangde men reeds dadelijk naar de volgende week om het verder verloop te kennen . Eén uur voor er kaartjes uitgereikt werden stond de gang van de Bastiaan , de volgende zondag of donderdagnamiddag , reeds vol met jongens .

Na afloop van de vertoning speelde Pros Boussy dan op de piano : " Bonsoir et merci " waarbij velen meezongen : " Bonsoir en merci, merci gô nu mô nô ruuste, scheur nu mô je puuste " .

Het kwam zelfs zo ver dat men de naam Sebastiaan verving door " De bonsoir-en-mercistrate " .

Soms kwam er een hoogtepunt waarvoor heel de stad storm liep. Dit was ook het geval toen " De Botentrekkers van de Wolga " werd vertoond en Berten Lusyne het Wolga-lied zou zingen telken kere dat er aan de boot werd getrokken . De geluidsfilm was nog onbekend en zo iets maakte indruk op onze mensen . Dat hebben we nog meegemaakt toen in de nieuwe cinema Forum " Ben Hur " werd vertoond met groot orkest vergezeld van geluidseffekten in de zaal zelf .

Tijdens het weekeinde hadden de mensen toch een voorkeur voor de " Scala " die gelegen was op de Hertramp , niet te verwarren met de Scala die later op de hoek van de Van Iseghemlaan lag en die in die tijd nog " De Helder " noemde .

In de Scala werden hoofdzakelijk operettes vertoond door het Brusselse gezelschap van de Folies-Bergère . De parterre- en orkestrzetels waren omgeven door loges . Achter deze loges lagen wandelgangen die bestemd waren voor rechtstaande toeschouwers. Er was nog een eerste en tweede balkon en geheel bovenaan lag nog het " kiekekot " , dat elders " De uil " wordt genoemd .

Mensen uit het visserskwartier trokken ook naar de Scala , eenvoudig maar proper gekleed , en hier en daar was er toch een die op zijn klompen naar binnen trok . Maar ze vormden zeker een dankbaar publiek .

De sterspelers waren : Wieske Ghys , Hilda 't Seyen , Jeanne Berodes en de gezusters Immers . Bij de mannelijke spelers : Fritz Vaerewijck , Adolf Denis en de zeer populaire Jan Immers . Ze speelden : Peer de Koster , De dochter van de Tambour-major , De levende Brug en ook " De Gebroeders Degraeve " . Naar het schijnt leefde toen nog familie van de Degraeve's . Ze gaven echter de toelating het stuk op te voeren omdat in het verhaal de gebroeders eigenlijk als martelaren werden voorgesteld .

Ik vertelde dat onze mensen een dankbaar publiek vormden en dat is zeker niet gelogen . Soms beleefden ze de perikelen van het stuk zo diep dat ze zich werkelijk kwaad maakten op de schurk van het verhaal . Men had de meeste moeite om enkelen te laten begrijpen dat deze mens slechts een rol vertolkte en in wezen een hele brave man was die geen vlieg zou kwaad doen . Zelfs toen ze tot rede waren gebracht spraken ze nog over " die nieuwèert "...

Als het niet te laat was na de vertoning ging het kaaievolk nog een zak frieten kopen in hun eigen omgeving . Aan de " Hooizolder " in de Kaaistraat stond de frietkar van Verleye , aan " Het Keuntje " bij de Vissemarkt stond zijn broer Medard Verleye

en aan de " Valentino " , op de Groentenmarkt kon men zich laten bedienen door Wardje Geselle .

Er is al eens beweerd dat er voor de eerste wereldoorlog geen frietekarren waren te Oostende en dat men dit had vastgesteld aan de hand van de rekendiensten van de Stad . Ik ben goed geplaatst om het tegendeel te bewijzen en dit met feiten die ik me wel zelf niet herinner , maar die ontelbare malen door mijn ouders door mijn ouders aangehaald werden . Daarom één voorbeeld :

Op 6 oktober 1914 stond mijn vader Wardje Geselle met frieten aan " Het Blauw Kasteel " op het Visserplein . Dat is het gedeelte tussen de Cadzand en de Bonenstraat . Wijzelf woonden daar vlakbij in het " Preekstoeltje " zoals ik heb verteld . Op die bewuste avond is mijn oom Leon Dewaele (Errewitje) mijn vader komen vragen of hij er zin in had mee te vluchten naar Engeland . Vader heeft dadelijk zijn wagen binnen gestoken in de ruimte die gelegen was onder onze woonplaats . De geschilderde aardappelen en de vetpot hebben ze mede genomen aan boord en daar hebben ze frieten gebakken voor de mede-vluchtelingen . De overtocht geschiedde met de sloep 0.47 van reder Hamman .

Dit bewijst dat er wel degelijk frietekarren waren vóór 1914. Mijn vader was dan nog geen pionier want in zijn jonge jaren was hij knecht bij het echtpaar Verleye , in de Schipperstraat , die de ouders waren van het eerder vermelde broederpaar . Daar heeft mijn vader het idee opgevat zelf eens zijn kans te wagen . Wanneer in de stadsrekeningen daarover niets te vinden is dan is de reden eenvoudig : er diende naar alle waarschijnlijkheid nog geen standgeld betaald te worden . Een ander verklaring is er niet.

Gezien ik mij in de Schipperstraat bevind meen ik dat het een goede gelegenheid is om enkele bijzonderheden over deze straat op te sommen .

Op de hoek van de Cadzandstraat was een huis dat naast de school gelegen was en die men " De Morre " noemde (Zie Jaarboek 1976). Naast de school was de " Bien-faisance " en dan een puinhoop die later werd opgeruimd om de kleuterklassen van de " Marie-Joséschool " op te trekken . Deze lokalen hebben gediend om later de visserijschool uit te breiden .

De " Marie-Joséschool " was een stadsmeisjesschool , in de volksmond beter bekend als " De school van Madame Moreau " . Deze mevrouw heb ik persoonlijk nooit gekend maar in mijn tijd waren mevrouw Sacré en juf. Cardon (Mamsèl Kartong) graag geziene personen .

De Van Neste-school was een grote school voor jongens die uitgaf in de Franciscusstraat . Daar was ook de eerste stedelijke visserschool gevestigd die onder leiding stond van heer Boehme.

Later kreeg hij steun van de piepjonge heer Callant gezien het leerlingenaantal steeg . De leerkrachten voor het gewoon onderwijs waren : Bestuurder Valentijn De Keyzer , onderwijzers : Patfoort , Caron , Cambron , Vanhoutte , Alleman , Foutry , Degraeve en Decock .

's Avonds kon men ook tekenlessen volgen , gegeven door bijzondere leerkrachten , in lokalen die zelfs gedurende de dag niet gebruikt werden daar de school beschikte over meer ruimte dan ze werkelijk nodig had .

Verderop lag de bakkerij van Ch. De Visscher , naast de hoek van de Nieuwstraat waar de winkel van Raymond Boeydens was . Tussen de Nieuwstraat en de Cirkelstraat lagen volgende handelszaken: de bakkerij van vader Boeydens , de kolenhandelaar Lantsweert , de schilder Tone Vermeulen en dan Verleye . Ook was daar nog de herberg " In de Congo " , waar men witsel en zand kon kopen . Het zand werd aangekocht om de vloeren te bestrooien en het witsel om de muren van de woonvertrekken te kalken . In de beenhouwerijen werd zaagsel gestrooid in plaats van zand .

Daartegenover lag het grootste gedeelte van de Schipperstr. nog in puin . Het waren de huizen die hun voorgevel hadden op de Oude Mijnplaats . Slechts een paar huizen , tegen de Nieuwstraat, waren recht gebleven : Het eerste was een herberg waarop men nog lezen kon : Ch. Monteny - Kleermaker . Deze persoon woonde op dat ogenblik verder in de straat en was de vader van Fernand (de Witten) , Rigobert en en Nora , een lief blondje , die later gehuwd met Kalter jarenlang een confectiezaak heeft uitgebaat aan de Alfons Pieterslaan .

Maar om bij de scholen te blijven : De leerkrachten spannen zich in om buiten de schooluren nog ten dienste te staan van het jonge volkje . Zo werd door hen een kring gesticht voor opvoedende ontspanning die de naam kreeg van " Nu voor Later " en waarvan de leden in de volksmond de " Nuveloaters " genoemd werden .

De donderdagnamiddag was er toen geen school en de kinderen die niet in de mogelijkheid verkeerden de matinée van de cinema Pathé , tegen de prijs van 0.35 fr. , bij te wonen , konden altijd terecht in de vertellingschool . Deze " school " werd gehouden in het lokaal " Piessens " in de Christinastraat , tussen de Oost- en Witte Nonnenstraten . De bovenzaal was ingericht als voordrachtzaal en men kon er ook een stukje toneel spelen .

Over de oude kinderspelen hoef ik niet uit te weiden , Daarover werd reeds zo veel geschreven door de plaatselijke heemkundigen . Eén kleine anekdote wil ik toch vertellen .

In die tijd werden ter gelegenheid van het plechtig kommuniefeest veel kinderen gekleed , hetzij door de katholieken , hetzij door de liberalen . Aan hun strikje kon je zien door welke partij ze uitgeklopt waren , maar als hoofddekseel droegen ze allen een bolhoedje .

Na de eerste mis en in afwachting van de hoogmis gingen de jongens de tijd doden op de Oude Mijnplaats en ze speelden daar met de " anderwat " . Op een gegeven ogenblik roept de ene , zoals het hoort : " Stoot'n ? " , terwijl de andere antwoordt : " Nènen, j'hangt ! " en uit volle macht de anderwat weg zendt . Zijn tegenstrever vangt het projektiel op in zijn hoed met het gevolg dat de puntige anderwat voor een gedeelte door het hoofddekseel steekt...

Wie kent er nog de hoepel , en wie kent nog het Nederlands woord voor de hoepel ? In onze tijd leerden we dat dit een " reep " was . De tijd die wij de onze noemen is lang voorbij . Toen hingen nog in de klassen opvoedende spreuken zoals : " Beter een lap dan een scheur " , er op doelend dat men zich niet behoefde te schamen voor een lap , wel over een scheur . De tijden zijn wel veranderd ! Nu zet men extra-lappen op de kleren zonder dat er een scheur bij te pas komt , en indien dit nog niet volstaat zou men nog zijn rok of broek uitrafelen om er slordig uit te zien . Dan is men " in " , wat dat ook mag betekenen...

We hadden geen radio of televisie en 's avonds speelden we onder ander met de loto . Dat bestaat nog maar wij hadden de gewoonte de getrokken nummers met een bijnaam af te roepen , zoals : " Eén biett den hoend z'n knuttel in twèèn - Vuuve is 't zothuus van Brugge - Elve was Elleboudt ze kietten - twaalve : soepetiet - 22 : de twee zwoantjes - 69 : Kop en koente - 90 , het hoogste getal , was grol .

°
° °

Op zomeravonden gingen we de stadsharmonie beluisteren op de Grote Markt . In geval van regen konden we schuilen onder het grote afdak van het stadhuis dat over de ganse lengte strekte . De muzikanten bezaten nog geen uniform maar ze droegen allen het zelfde hoofddekseel , een bolhoed . De chef droeg een buishoed om zich van de anderen te onderscheiden .

De grootste bijval oogstten ze met hun " slufferbal " ofte bal populaire . Dan was ieder te been en het geleek meer op een kousenbal dan op een slufferbal . Wanneer een wals gespeeld werd vlogen bij de meesten de klompen van de voet en ze dansten op hun kousen ! Op dergelijke avonden gaven de ouderen een quadrille ten beste . maar wij , jongeren , dansten wals en fox-trott , scottiesen , mazurka's en polkas die nog weinig gespeeld worden op moderne danspartijen .

In mijn jeugd werd een nieuwe dans gelanceerd die een kort leven beschoren was , namelijk de " Shimmy " waarbij op een bepaald ogenblik het bovenlichaam in een versneld tempo heen en weer werd geschud . Vorig jaar kon men reeds lezen dat de Bé-Ha niet erg in trek was bij de jonge dames . Onze ere-voorzitter zei het zo : " wanneer de meisjes over straat liepen , huppelden de jeugdige borstjes vrolijk mee . " . Héwel , bij het dansen van de shimmy was er een gekluts te zien die in de kuise ogen van de toeschouwers niet helemaal fatsoenlijk leek .

U ziet dat de Go-Go-girls van vandaag niet moeten denken dat zij het warm water uitgevonden hebben . Hun grootmoeders wisten ook al waar de hond gebonden lag maar de burgerlijke kringen waren toen schijnheiliger dan nu .

Het verenigingsleven langs de kaai was onbeduidend en waarschijnlijk was dit te wijten aan het feit dat ieder zich daar lid waande van één enkele grote vereniging , met name " De Kaaie " . Daar hoorde iedereen bij . Bij gelegenheid kregen we wel het bezoek van " Les joyeux Pierrots " ofwel " De lustige Zigomars " die in de volksmond " De lustige Schooiers " genoemd werden . Later zijn dan de " Cent Kilo's " met Albert en Pol Bockodt ontstaan en in de vismijn werd toch uiteindelijk een kring gesticht die de lieveling werd van de vissersbevolking : " De verenigde Vismijnvrienden " die nu 50 jaar bestaan !

Sara van 't Keuntje behoorde tot deze kring en wist in de stoeten die toen te Oostende uitgingen de aandacht zò op zich te trekken dat men over hem zong in de Oostendse Revue :

*Op Sara , op'n ezel , op je broer
en Sara , wat maakt hij menig toer ,
d'Engelsen zeiden very nice
die zot is zeker niet wijs , ... enz ...*

Kort na de stichting van de Vismijnvrienden kwam de heroprichting van het gemengd koor " Het loze Vissertje " , en dit in het " Hotel de la Marine " dat gelegen was op de hoek van de Oosten Kapellestraten . Het ware niet misplaatst hier de namen van enkele leden van het eerste uur te vermelden , met de vraag : Ken je ze nog ?

Jan Vanmullem - Jos. Pilaeis - Ch. Chellit - Is. Devriese - Bernard Goes - Louis Deschacht - Eug. Tratsaert - Am. Degroote - G. Degroote - R. Danzer - Pierre Beauprez - O. Pieters en C. Geselle .

Dit gemengd koor had reeds vóór de eerste wereldoorlog ten dienste van de vissers gestaan maar de kring is nooit op de visserskaai ingeburgerd geweest . Haar werking diende wel het belang van onze vissers , maar haar werkterrein lag elders .

Over het leven aan de visserskaai is nog heel veel te vertellen maar voor het ogenblik ben ik uitgepraat . Ook ik heb de tijd meegemaakt van " Mister , give me a penny " maar wat me opgevallen is , is dat onze Erevoorzitter een ander werkterrein had dan wij . De zijne was aan de statie , de onze aan het staketsel , maar wij deden er iets voor . Dit bestond uit het vasthouden van de jolletjes die de Engelsen naar de overzijde van de havengeul zouden brengen en ook deze die terugkwamen , Zo konden de Jams uitstappen en daar was toch eenpenny aan verdiend , meen ik . De werking van de jongens aan de statie was ons onbekend want zij waren van de " Driehoek " en wij van de "Garnaaltrap"(1)

C a m i l l e G E S E L L E

§
§§§
§

(1) - Protest van de ere-voorzitter : " Ik heb nooit geschreven dat IK penny's geschooïd heb ; en wat dat vasthouden van de jolletjes betreft : als dat geen bedekte schooierij is ! "

§
§§§
§§§§§
§§§
§

T O E M A A T J E

'T H A A D O O K A N D E R S K A N N E N

Z I E N N

'K en 't zelve nie beleefd , mô 'kent horen zeggen ,
je witt da'n uuze visschers 't moeilik uutèèn kunnen leggen .
Mô de woorden dan ze ze gebruiken zien echt Ostèèns ,
en da witt op de koaje ieder mens .

E visscher is christelik , dà mag je geloven .
Sprik j'over God , dà's nie tegen ê doven .
An boord got 'r zeker gin kruusje ontbreken ,
en zoenn ze d'er voren durven kèèssen aansteken .

De woorden dan ze gebruiken, vor hunder te verkloaren,
gô gepoart mi jisten en geboaren .
't En nog gewist , dan ze zeiden wel-Hèère :
m'hen zoe'n bastoard van ê'n Oenze Lieven- nèère !

En doarmee en ze God nie belasterd, of ê kemel geschoten !
Voer hunder de vergrotende trap van : groten !
Z'hadden ook durven zeggen : ê bastebeier van ê kruus ,
dà betèèkent : e'n enorm kruusbeeld voer uus .

Leipold II was oender de visschers gèèren gezien ,
je wangelde langst de koaje en sprak mi geliek wien .
Je stoeg ê ki in de weg voer ê boot die most voaren ,
en ê visscher gingkt oal ze moed vergoaren .

Je gingkt noar hem toe, en ze moaten riepen nog : zwiegt !!
Menèère oche-blieft , pas op dà je 't endje tegen je kl...
Dà kloent uut de moend van uuze moat , 't was kras !
Moa je mèènt ie dat'n gèèl beleefd was !
nie kriegt !

't Is verbie , 'k gon doar verder over zwiegen ,
Achter poaschen kriegten we de fieggen .
Dà wil nie zeggen dat'r niks mè gebeurde
Woarvan dà ê deftig oanzichte kleurde .

Zoo'n tekst is nie voe joengers gô je nu zeggen .
'k Viengen 't ook ! ... moa zoe je gie mien kunnen uitleggen
hoe da't komt dan die joengers maggen boeksjes lezen
woarvan dat uus hoar te berge àt gerezen ?

.../...

't Is van schieten en poefen en kraken !
 En hoe dan ze brandkassen moeten openmaken !
 En niemand het'r doar ê twa tegen ,
 en mit den invloed doarvan zienn ze nie verlegen !

Moar e'n èèrliek woord schrieven da's oenfatsoenlik
 en dà loaten lezen , dà's nie doenlik ,
 want opvoedinge moe j'hunder zeker bezorgen .
 Is 't nie voe vandage , 't is voe morgen .

Ton kunnen ze mi schone woorden , bugen en plooiën
 en binst peinzen : 'k zoe je liever de trap ofgooien .
 Da's nu juuste 't tegenovergestelde
 van 't ginne da'k hier juuste voren vertelde .

Hunder gedachten woaren fatsoenliker dan hunder woorden,
 junder binneste is slichter dan wat dà'm hoorden .
 Je'n hoedinge is vols omdà je nie durft togen
 hoevele rispekt dà je moar êt ! En toch ê je gebogen !

Das opvoedinge , 'k weten't . 't Is te verglieken
 mit èèn die in ze binneste nie durft kiekken
 moar in 't openboar hunder gèèren togen
 op ê fatsoenlikke maniere : Moa 't is gelogen !

G E D O A N

\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$
 \$\$\$\$\$\$\$\$\$\$
 \$\$\$\$\$\$\$\$
 \$\$\$\$\$\$
 \$\$\$\$
 \$\$\$
 \$